

ЄВГЕН СВЕРСТЮК

**НА ПОДІ
ЧЕСТИ**

НЕВЖЕ ТО Я?

УДК 821.161.2'06-92-94+929(477)Сверстюк
ББК 84(4Укр)6-445+63.3(4Укр)63-8Сверстюк
С24

Б-ка ПНПУ ім. К.Д.Ушинського

ПД9530

Євген Сверстюк – людина-легенда, багаторічний «в'язень сумління» й моральний авторитет для кількох поколінь українців. Пропонована книжка вміщує автобіографічні спогади і роздуми. На їхньому тлі розгортається розлога панорама свідчень людини ХХ століття, якій попри зміну політичних режимів, війну й концтабори, втрату друзів, роботи, волі вдалося зберегти власну честь і вірність принципам. Автор ділиться секретами стійкості, основу якої формують родинне виховання, утримання національної традиції та християнські цінності, іронізує над своїм життям, обставинами і сподіваннями й водночас дає глибокі оцінки часові, людям і подіям.

Видання містить рідкісні світлини з приватних архівів – своєрідну візуальну хронологію життєвого шляху Євгена Сверстюка, а також архівні матеріали слідчої справи, завдяки яким читач зможе ознайомитися з жанром «внутрішніх рецензій».

Книжка зродить інтерес як у дослідників шістдесятництва, так і в широкого кола читачів.

Видано за фінансової допомоги
ПАТ «Оболонь».

ПД9530

ISBN 978-617-7023-29-5

© Сінченко О. Д., упорядкування, 2015
© М'ясковська Н. В., художнє оформлення, 2015
© ТОВ «Видавництво “Кліо”», 2015

Зміст

ПЕРЕДМОВА (О. Сінченко)	5
НА МОЇМ ВІКУ	13
1. НЕВІДЕТО ЯР	17
Батько	18
Мама	32
Гніда	32
Рід	33
Політика	35
«Прощання» з мамою	36
Батьки і діти	37
Коли народилася моя мама?	39
Сусіди	40
Катаклізм	43
Мамине листування	45
Відхід	48
Коло останнє	48
День моого народження	56
Брати Дмитро і Яків	57
Школа і перші совети	60
Спогад війни	70
Тітка Паранька таки взяла верх над советами...	81
«Хайль Гітлер!»	83
Підміна контексту	84
Рая Біда	86
Хліб святий	88

Швидкості	90
Університет	91
У колі ровесників	102
Конфлікт із вождем	105
Почай	106
Бунт рятує	116
Стереотипи свідомості	118
Богданівка	121
Атмосфера доби	124
Помер Сталін...	125
Аспірантура	128
Особистості	129
Полтавський педінститут	130
Київ	132
У Зерова	139
Початок шістдесятих	145
Горить моя бібліотека!	149
Арешт 14 січня 1972 року	154
Слідство	158
Суд	168
Урал	170
З лагерного життя	172
Сусід	176
«Біблія!»	177
Етап	179
Заслання в Бурятії	181
Відпустка	186
Повернення	191
Золота пектораль	193
Український культурологічний клуб	195
«Пора друкуватися!»	198
Виїзд за кордон	200
Катастрофа	202
«Наша віра»	203
Шевченківська премія	205
Життя	206
Безвихідні ситуації	207
У людини різні життя	207
Інше життя	208

<i>Клімат</i>	211
<i>Отже, інше життя</i>	213
<i>Притча про таланти</i>	215
<i>Замість епілога</i>	217
2. КРИМІНАЛЬНИЙ РОЗДІЛ	219
Секретне – то соромітне?	220
Перед входом до тунелю	224
Останнє слово на суді	230
Постанова № 2410, п. 90	233
Дело № 7, том 3	238
Рецензії для слідчих	241
3. ІЗ СИБІРУ	251
Перезва в горах	252
У колі вічної мерзлоти	259
Діти різних народів	264
Експедиція	273
4. У ТЕНЕТАХ СВОБОДИ	275
Вічний феномен дисидентства	276
Широка дорога	284
Під дамокловим мечем	291
«Не сотвори собі кумира»	293
Сліпуча темрява	295
Українська зона страху	297
Моральні імперативи	298
Бо ти на землі – людина!	302
<i>A час – то люди</i>	302
Акт останній	307
Учасники і співучасники	310
Закон без карі, що дзвін без язика	313
Ідеологія як злочин	314

5. ОСЯГНЕННЯ І СВІДЧЕННЯ	319
З мого берега	320
«Чи був вибір?»	321
Осуд відступництва	326
Народ	327
Володимир Козак	328
Дух спорідненості	330
Історичний відсів	331
Дорога висхідна	332
Безкомпромісність на полі чести	334
«Ви працюєте проти себе»	334
Вибір дороги	338
Екзюпері	339
«У людині поважали Бога»	339
Слово	340
Закон	343
З віддалі тридцятьох років	346
Людині потрібне прощення	349
ПРИМІТКИ	351
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	353